

**BREVE ENCOMION
OLOMUCII METROPOLIS**

In Moraviae Marchionatu,
scriptum in gratiam amplissimi Senatus
Urbis ejusdem, carmine Elegiaco, a
SIMONE ENNIO GLATOVINO.

Olomucii A. D. MCMXLVI.

CHVÁLA OLOMOUCE

Metropole Markrabství Moravského,
sepsaná v elegii
ŠIMONEM ENNIEM KLATOVSKÝM
k počtě velevážené rady tohoto města.

V Olomouci L. P. 1946.

PŘÁTELŮM A OBČANŮM HL. MĚSTA

OLOMOUCE,

kteří se prací zasloužili

o někdejší metropoli markrabství Moravského

věnuje na prahu dvouletky

1947 — 1948

ÚSTŘEDNÍ NÁRODNÍ VÝBOR HL. MĚSTA

OLOMOUCE

ug.
VZORNÁ OKRESNÍ KNIHOVNA
V OLOMOUCI
98200

R 84

R 74

NOBILI JUXTA AC ERUDITIONE

viro claro D. Hieronymo Krucz, civi et Consuli primario
Olomucensi etc. suo amico et patrono integerrimo: Simon En-
nius Glatovinus: sub hoc tempus Prostannensis
Scholae Rector;

S: P: D:

Jam facunde diu nostris Hieronyme votis
Optabam Musa cognitus esse tibi
Inter ut innumeros mihi pars aliquanta clientes
Esset quos gremio, patris amore, foves.
Hactenus haud illud licuit praestare: canebat
Consule te dignum quod mea Musa nihil.
At modo spectatae scripsit de laudibus Urbis
In qua sunt vitae tempora grata tuae
In qua jure tenes primas Hieronyme partes,
Hoc meruit virtus eloquiumque tuum.
Praeditus hoc dono viduas defendis honestas
Pupillisque tuum porrigis auxilium.
Cui magis ergo meas nugas offerre decebat
Quam tibi? qui summus fautor es Aonidum.
Omnibus illa licet patribus sint Scripta dicata
Qui tecum celebri dant sacra jura foro.
Nullius at poterint nostras ornare Camoenas
Culta Pericleis ut tua verba sonis.
Accipias igitur scriptas hoc carmine laudes.
Ingenio scripsit quas mea vena rudi
Accipe, commendaque tuis encomia verbis
Ante Senatores, ante piosque patres.

Data e Schola nostra Prostannensi, 29. Decembris,
quae fuit Vigilia Andreae Anno 1549.

Muži urozenému a stejně vzděláním proslulému,

panu Jeronýmu Krčovi, měšťanu a purkmistrovi
olomouckému atd., svému příteli a ochránci nejvyšš bezúhonné-
mu Šimon Ennius Klatovský, toho času rektor prostějovské
školy, vzkazuje srdečný pozdrav.

Dávno již, výmluvný Jeronýme, jsem zatoužil v duchu
známým Tobě se stát básnickým uměním svým,
v počtu Tvých nesčetných chráněnců, hýčkaných s otcovskou láskou,
aby se místečka též jakéhos dostalo mně.
Podnes však nemohl jsem to provést: co by se mohlo
hodným starosty zdát, Musa má nepěla nic.
Teprve nyní vypsala chválu slavného města,
v němž se Ti plynouti zdá blaženě života běh,
v němž Ty ses po právu, Jeronýme, stal občanem prvním —
jak toho žádala ctnost, rovněž i výmluvnost Tvá.
Takovou hodností obdařen chráníš počestné vdovy,
jejich pak sirotám též podáváš pomocnou dlaň.
Komu, než Tobě, se slušelo věnovat tyto mé hříčky?
Vždyť jsi co příznivce znám horlivý aonských Mus.
Verše mé nechť jsou též připsány veškerým otcům,
s Tebou kdož posvátný řád práva vštěpují v lid.
Vždyť jako Ty by nikdo nedoved' vybranou řečí
(Perikles sám je Ti vzor) pochválit sbor našich Mus.
Rač tudíž přijmouti vlídně do básně vloženou chválu,
neumělý to plod chudých mých básnických žil,
přijmi chvalozpěv můj, jej doporuč' vlídnými slovy
ctihodným otcům i všem příslušným v obecní sbor.

Dáno v naší prostějovské škole 29. prosince
ten den před svatým Ondřejem L. P. 1549.

BREVE ENCOMION OLOMUCII

Elegiaco carmine scriptum.

Ad urbem praefatio.

Vos date principium, calamoque favete Camoenae
De cerebro summi nomina nata Jovis
Huc celeri properate gradu, Parnasidos undas
Linquite, vos minime praeses Apollo vetat.
Huc et ad ignotae fines intrate Moravae,
Longa sit huc quamvis ex Helicone via.
Ignotum cupio vestro modulamine carmen
Scribere, quod nunquam morte perire potest.

Propositio.

Scilicet, Olmicii laudes, cui non habet urbem
Aequalem lato terra Morava solo,
Est opulenta satis, forti instructissima Marte,
Et seruat leges, Justiniane, tuas.
In qua perpetuo felix concordia floret,
Namque in ea cives foedera pacis amant.
Inclita felici cujus respublica cultu
Crescit, divitiis estque beata suis.
Moribus egregiis populum, virtuteque sancta
Excultum gremio nutrit, habetque suo.
Aucta Senatorum fulget probitate fideque,
Hinc pia pupillis tradere jura solet.
Si mihi Nasonis detur facundia vatis,
Detur et Andini vena diserta senis,
Non possem dignas urbis describere laudes,
Excedit vires nam labor iste meas.
Sed velut in pictis vernali tempore pratis
(Deplorat veteres cum philomela dolos)
Flores carpit apis summos mel dulce recondens,
In mire structas fertque subinde domos.
Sic ego ceu digitis tangam suprema, canamque,
Omnia conanti vena pusilla negat.
Ornarunt patrias urbes plerique poetae
Laudibus, hic quorum nomina pauca canam.
Norica berga tuas, pleno doctissimus ore
Cantavit vatum rex Eobanus opes.
Aeternos nomen cujus durabit in annos,
Nesciet illius sanctaque Musa mori,
Inclytus Aonidumque Gigas te carmine cultos
Ornavit digno, Lypsia clara, tuus:

CHVÁLA OLOMOUCE,

sepsaná krátkou elegií.

Promluva k městu.

V začátku vy, Musy, stůjte, svou píšťalou zjevte mi přízeň —
nejvyšší Jupiter dal z hlavy své zrodit se vám. —
Sem rychlým chvátejte krokem a opusťte parnasská zřídla,
pranic vám nebrání v tom Apollo, náčelník váš!
Sem tedy do končin neznámé Moravy zaměřte kroky,
jakkoliv předlouhá pouť od Helikonu sem jest!
Neznámou nápěvům vašim teď píseň toužím zde psáti,
takovou, jakou by smrt nemohla pojmuti v žeň.

Předzpěv.

Bude to chvalozpěv na Olomouc, k níž přirovnat nelze
žádného z moravských měst pnoucích se ze širých niv:
význačným bohatstvím slyne, je zpevněna siláckým Martem,
ostříhá zákonů Tvých, Justiniane, jež dals.
Napořád zkvětá ve městě tomto blaživá svornost,
protože měšťanstvo v něm zná cenu mírových smluv.
V povinné účtě mír chovajíc samosprávná ta obec
jeví mohutný růst, bohatstvím oplývá též.
Lid mravů výtečných a vedený zbožností ctnostnou
její mateřský klín chrání, mu obživu dá.
Zvelebena, svých radních skvěje se poctivou snahou,
proto se sirotám vždy dostane posvátných práv.
Věnem byť byla mým proslulá výřečnost Nasona pěvce,
neb žíla výmluvná snad dědictvím po starci z And,
přece bych nedoved' vypsati města důstojnou chválu,
poněvadž nad síly mé úkol ten zdá se mně být.
Ale právě tak jako když na jaře na pestrých lukách
(tenkrátě slavičí zpěv žaluje o dávné lsti)
včela med schraňujíc sladký na hlavy kvítků se snáší,
potom jej odnáší dál v uměle stavěný dům —
tak také já se jen vrcholků dotkna zpívati budu,
chudičká pokusům mým žíla když staví svou mez.
Rodné své město oslavil chválou ne jeden básník,
kratičký výčet jich jmen chci nyní podati zde.
Mocný Norimberk hlasem svým plným učený velmi
Eobanus pojal v svůj zpěv, prorockých básníků král,
jehož věhlasné jméno potrvá na věky věkův,
posvátnou Musu mu též nestihne závistná smrt.
Slavný a v potomstvu básníků Gigant proslulé Lipsko
přioděl v básnický háv pečlivým uměním svým:

Boiemas aliquot laudavit versibus urbes
Collinus patriae gloria, luxque Luce.
Quid loquar Olmicium, quod commendare voluntas
Me rapit, urbs laudes haec cupit eximias.
Nobile nam reliquas inter caput extulit urbes,
Vincit Sydereas ut vaga luna faces.
Vel Jovis ut reliquas longe super eminent ales,
Dum volat er radios tangit, Apollo, tuos:
Sed mea sufficiet promptissima, spero, voluntas
Quando quod optarim non licet usque mihi.

Dedicatorium carmen.

Tu mihi ferre pedem digneris, Sancte Senatus,
Qui regis aequatis legibus urbis opes:
Marchia Coeruleo quas tramite frigidus ornat,
Urbis et irriguis moenia scindit aquis.
Huc ades, atque tuas nostris da cantibus aures,
Nec quaeso tenuis sperne laboris opus.
Nam sine te versus aliquod vix pondus haberent,
Privatique suo forsitan honore forent.
Ergo benignus ades praeconia suscipe: vatis
Et rege propositi vela, ratesque tui.

Positio et situs Urbis.

Est mons non altus priscisque vocatus Julmons,
Quo fuit Urbs etiam nomine dicta prius.
Monte sub hoc donis campi cerealibus apti
Undique se tendunt, prataque picta vident.
Quae loca ferre solent flavas uberrima fruges,
Agricolis reddunt praemia justa suis.
Flumina piscinasque videt locus iste frequentes,
Quae praebent pisces, fercula lauta, bonos.
Sunt etiam circum Sylvae, Saltusque virentes,
In quibus exercet nuda Diana Choros.
Et modo venatur lepores, sumptisque sagittis
Invia frendentes per loca figit apros.
Curvaeque veloces qui gestant cornua cervi
Ad gelidae ludunt ordine littus aquae.
Erecto pavidas ibi currere corpore damas
Conspicies, sequitur quas vaga turba canum.
Recreat egressos illic venatio cives,
Dum cadit in teretes praeda petita plagas.
Flumen ad irriguum vernant florentibus horti
Foetibus, atque suo tempore poma ferunt.

českých měst několik vychválil verši zas Kolínský pěvec,
vlasti své zdoba to ctná, nad slunce skvělejší jas.
Nač mám dál mluvit, když Olomouc vychválit vůle mě puďí,
obzvláště významné cti město si v pochvale ždá:
vznešeně povzneslo hlavu svou totiž v měst ostatních davu,
bludný jak měsíční srp zastíní matný lesk hvězd,
nebo jak ostatní druhy pták Jovův daleko předčí,
v paprscích, Apollo, Tvých zářivých když se dá v let:
ale má nejlepší vůle mně, doufám, postačí k zdaru,
i když mně tak, jak bych chtěl, provésti nelze tu věc.

Verše věnovací.

Dovol mi laskavě pokročit dále, ctihodná Rado,
vládnoucí statkům svým tak, jak velí zákonů řád.
Zdobí je chladivá Morava, vinouc se sinavou drahou
svlažuje hladinou vod prorvaný hradební pás.
Sem pospěš laskavě uši své mému nastavit zpěvu,
prosím, nezhrdni též chatrným výtvozem mým:
bez Tebe totiž mé verše by sotva závažné byly,
(utajen, každý snad verš sobě jen vzdával by čest,)
vlídně sem pospěš, mou oslavu poslyš a za věštce svého,
jenž se Ti nabídl zde, řiď jeho plachty i loď.

Přirozená poloha Města.

Uprostřed zdvíná se pahorek nazvaný starými Julmons,
jehožto jménem se též město dřív zvalovalo kdys.
Pod tímto pahorkem roviny žírné obilninami
táhnou se dokola kol, střídá je barvitý luh.
Nadmíru úrodné pláně ty rodíce obilí plavé
vracejí rolníkům svým patřičnou odměnu vždy.
Vodních toků a rybníků hojnost zří tohle místo,
skýtajíc zásoby ryb, pokrm to chutný, všem vhod.
Vůkol se zdvínají také lesy a zelené háje,
ve kterých Diana svůj nahá provádí rej.
Nejednou zajíce honí a do kanců zuřivých tlupy
uprostřed neschůdných míst pouští svůj vybraný šíp.
Jeleni hbití, již na hlavách nesou parohy křivé,
na břehu chladivých vod v houfu svém skotačí hrou.
Bázlivé danky vzosného těla tam běžeti spatříš,
kdykoliv v patách je štve smečka honících psů.
Z města se vydavší měšťany osvěží záliba v honbě,
jakmile přepevná síť polapí honěnou zvěř.
Z říční závlahy vypučí v zahradách kvetoucí stromky,
pozděj, až nadejde čas, přinesou jablka zas.

Dicitur hic Semeles Bacchi pulcherrima mater
 Fulmineo infelix igne perisse Jovis.
 Filius unde suam non vult ibi ducere vitam
 Civibus hac causa dulcia vina negat.
 Non tamen Ungarici desunt munuscula Bacchi,
 Quae longa cives de regione vehunt.
 Invenies etiam Cretae de finibus illic
 Vina, vel Austriaci dolia multa meri.
 His jacet in mediis urbs florentissima campis
 Proxima marginibus, Marchia lente, tuis.
 Ad Boreae partes sublimior esse videtur
 In petris structa (s!) nam videt illa domos.
 Respicit occidua fortes a parte Boemos,
 Silesias rigido cernit ab axe plagas.
 At qua parte venit pluviis cum flatibus Auster,
 Incolit Austriacum gens populosa solum.
 Solis ad exortum ditissimus Ungarus agri
 Delegit sedes, natus ad arma, suas.

Urbis amoenitas.

Urbs est Olmicium gemino circumdata muro,
 Inter et alta frequens moenia turris adest.
 Hic ubi sulfureos jaciens stat machina glandes,
 Machina fulmineos mittere docta globos.
 Exercent varias artes hac urbe coloni,
 Arte sua victum quisque parare studet.
 Marchia queis gelidas largitur frigidus undas,
 Et celeri sordes abluit urbis aqua.

Structura domorum.

Quando mundiciem lustro, seri (ri!) emque domorum
 Arte laboratas aspicioque domos,
 Proh Superi, quantas video cum moenibus arces
 Surgere culminibus celsa sub astra suis,
 Ordine stant aedes duro de marmore structae,
 Urbi marmor enim petra propinqua parit.
 Excelsae crescunt de quo cum vertice turres
 Ornant urbanas, atque tuentur opes.
 Urbes cum reliquae careant, saxisque petrisque,
 De lignis humiles aedificentque domos!
 Felix Olmicium solidas videt undique petras,
 Artificesque domi sculperet saxa sciunt.
 De lapide hoc aedes, fora, templa parantur, et alta
 Coenobia aethereo facta propinqua polo.

Tady prý nešťastná Semele, překrásná Bakchova matka,
 zhynula bleskem, když svit Jovova ohně ji sklál.
 Z tohoto důvodu nechce zde syn její trávit život:
 měšťanům odepřen tím vína lahodný mok.
 Zato však uherský Bakchus je zastoupen hojnými dary,
 které až z dalekých pust občan sem dováží v sklep.
 Uhlídáš v něm též vína, jež dozrála v končinách krétských,
 anebo rakouský mok plní tam ne jeden sud.
 V rovině této se rozkládá nádherné kvetoucí město
 na samém pokraji tvých, pomalá Moravo, vln.
 Na straně k severu vidíš je tyčit se do větší výše,
 pevné na hřbetu skal domy tam stavěné zříš.
 Za slunce západem zírá ve stranu statečných Čechů;
 tam, kde tkví ledový pól, dívá se ve slezský kraj.
 Odkud však s poledním větrem žene se lijavců příval,
 tamější lidnatou zem obývá rakouský kmen.
 Tamo, kde vychází slunce, polnostmi bohatý Uher,
 zrozený pro lýtý boj, sídla si vyvolil svá.

Půvaby města.

Město Olomouc spjato je dvojitým hradebním pásem,
 nad valy vysoké v něm-nejedna tyčí se věž.
 Zaštitěn strojem, jenž dovede metati sírové koule,
 (dokáže takový stroj chrliti v kotoučích blesk)
 osadník tohoto města provádí živnosti různé,
 takto si každý svůj chléb dobývá řemeslem svým.
 Chladivá Morava studenou vodu všem v hojnosti skýtá,
 rychle pak proudem svých vln odnáší od města kal.

Domovní stavby.

Když potom vidím tu vkusnost a zrakem svým na řadách domů
 uměle zdobených lpím, zírám na každý dům,
 Bohové, jaké to nad hradby vidím veliké zámky
 tyčit se hřebenem střech pod klenbu vysokých hvězd!
 Pořadím stojí tu paláce stavěné z balvanů tvrdých,
 městu jich dodává dost kamenný nablízku lom.
 Nad nimi k závrtným vrcholům vyrostly vysoké věže,
 (ozdoba města, však též současně hlídají je,
 kdežto ostatní města, jež nemají skalnatých lomů,
 ze dřeva budují jen nízký a chatrný dům.
 Olomouc šťastná pevný jen kámen na odív staví,
 kameník dovede v dům vytesat tisíce zdob.
 Z takových kamenů stojí zde paláce, náměstí, chrámy,
 vysoké kláštery pak strmějí v nebeskou bář.

Credere vix possis! aequare palatia possunt,
Quae Reges habitant, magnanimique Duces.
Multi concives non parcunt sumptibus amplis,
Ut possint pulchras ordine habere domos.

Pulchritudo portarum.

Quid nova commemorem duro surgentia saxo
Moenia, vallatas aggeribusque fores?
Per quas ingreditur populus: custodia fortis
Hic stat, et appositi nocte dieque viri.
Tecta coloratasque tegunt sublimia portas,
Frontibus inque suis regia signa ferunt.
Signa crucisque tuae portant servatos (!) Jesu,
Qui fueras patri victima grata tuo.
Omnes Olmicium longe post terga relinquit
Urbes, quas dives terra Morava videt.
Turribus excelsis inter formosa superbit
Moenia, sulphureos inde jacitque globos.
Armaque sublimes servant radiantia portae,
Utitur his, quando ferrea bella jubent.
Omnibus est munita locis, accessus ut hosti
Crudeli nulla parte patere queat.
Vallo circumspecta suo, firmataque fossis,
Fortiter hostiles prompta fugare manus,
Praestitit hoc olim celeri virtute, fugavit
Quando suos hostes ut bene tuta foret.
Jam fuit in magno Regio discrimine tota,
Tartareae sensit quando pericla manus.

Excursio.

Commemorare libet paucis haec fortia gesta,
De quibus historiae, non sine laude canunt.
Qui tunc Ungariae rex Bela regebat habenas,
Boiemiae voluit Marte nocere plagae:
Ex Erebi genitam conduxit flumine gentem,
Quae trahit a Stygio nomina dira lacu.
Primislaus Belam sed fortibus expulit armis,
Versa est in celerem Tartara gensque fugam.

Olomucium Tartaros fugavit Anno Christi 1242.

Turpiter et rediens urbes populata Moravae est,
Ejus et eximias igne cremabat opes.
Cinxit et Olmicium cupiens evertere muros,
Haec urbs in magno jamque pavore fuit.

Stěží bys uvěřil! mohou se rovnat palácům směle,
ve kterých sídlí sám král, knížat též udatný sbor.
Měšťané mnozí nešetří rovněž nákladů valných,
aby jen mohli též mít v pořadí krásný svůj dům.

Krásá bran.

Nač mluvit o nových, z tvrdého kamene rostoucích hradbách,
vzpomínat příkopů, bran vstavěných v mohutný val?
Branami do města prochází lid, však udatná hlídka
stojí zde přes den i noc, příhodní muži jsou v ní.
Vysoko nad vchodem strážnice chrání natřené brány,
honosně nad čelem svým každá má královský znak.
Mají též odznaky kříže, zachránce Ježíši Kriste,
kterého určil si Bůh k přemilé oběti své.
Daleko za sebou Olomouc nechává veškerá města,
která v končinách svých spatřuje moravská zem.
Oplývá štíhlými věžemi uprostřed úhledných hradeb,
se kterých v sírový dým koule lze posílat v let.
Za sruby vysokých bran jsou chovány blyskavé zbraně,
kterých se užije vždy, železná válka když chce.
Na všech je hrazena místech, by krutý nepřítel nikde
nenašel příhodný vstup, který by ztéci se dal.
Pozornost budí svým náspem, je zpevněna příkopy silně,
hotova nepřátel svých udatně zahánět šik.
Kdysi svou statečnost zjevila též, když zahнала v útěk
útočných nepřátel voj, chtějíc dál bezpečně žít.
Dokonce končina celá již ve strašné pohromě byla:
sveřepost tatarských hord zakoušel široký kraj.

Odbočka.

Připamatovati smím snad v krátkosti slavné ty činy,
o kterých dějinný soud s velikou pochvalou zní.
Béla, jenž tenkrát v Uhersku královské otěže třímal,
válkou poplenit chtěl sousední území Čech:
Shromáždil národ, jenž z podsvětních proudů původem vzešel,
který jak tartarská Styx jménem už vzbuzuje děs.
Přemysl Bělu však ze země vypudil statečným vojskem,
na útěk rychlý byl hnán strašlivý tatarský kmen.

Olomouc zahнала Tatarsy L. P. 1242.

V zmateném ústupu hanebně plenili moravská sídla,
značen byl směr jejich cest popelem význačných měst.
Olomouc oblehli také, chtějice vyvrátit hradby,
město též skutečně jal z nepřátel veliký strach,

Ni sic oppressae fortis succurreret Urbi
Jaroslaus, prudens consiliumque daret,
Heros a Sternberck hic nobile Stemma trahebat,
Civibus hac pressis voce locutus erat:
Hosteis est multo facilius inde fugare
Nobis, quam tremula vincula ferre manu:
Colligite ergo novas vires, estoteque fortes,
Hosteis pellemus mox et ab urbe truces.
Parent consilio, sumptisque viriliter armis
Invadunt Hosteis, nocte silente, suos.
Jaroslaus certo turmas ex ordine duxit
Cui fuit Aeacidæ mens generosa ducis,
Maneque cum fulgens aurora cubile reliquit,
Praedixitque suo Lucifer igne diem,
Per portas acies hostilia castra sequentes
Altos cum somnos duceret hostis atrox,
Invasere feros armis feliciter hosteis
Velocemque dedit Tartara turba fugam.
Quantas Olmicium laudes, preconiaque quanta
Victrici meruit bella gerendo manu!
Namque metu magno reliquas absolverat urbes,
Dum fugat ad gelidas tartara Castra plagas.
Diximus ad Boreae partes quod celsior urbs est,
Et de colle videt prata propinqua suo.

Aula Episcopi Olomucensis.

Hoc in colle suas praesul fundaverat aedes
Stanislaus Turzo, vir pietatis amans.
Quas quia non potuit fragilis per tempora vitae
Perficere, infectum manserat istud opus.
Hoc modo Dubravius magnis cum sumtibus ornat
Praesul Joannes, molis et urget opus.
Cujus cum video muros turrita tecta,
Lustro vel ex humili culmina celsa loco!
Non domus est dicenda magis sed nobilis aula,
Arbitrio soleo dicere saepe meo.
Nam tot habet cameras clausas sub fornicis arcu.
Totque Stubas, quot nec regia solis habet.
Prospectus Misis illic aptissimus almis,
Namque patent Sylvae, flumina, prata, lacus.
Dentibus hac niveae tondunt sua gramina vaccae,
Ballantes errant, hac quoque parte greges.
Quos ubi sicca premit sitis ad currentia tendunt
Flumina, quae gelidis inde feruntur aquis.
Haec ornat celebrem quoque regia praesulis urbem,
Qua Charites habitant, Pieridesque Deae.

kdyby tu nebyl již v nejvyšší tísní na pomoc přispěl
Jaroslav, rozvážný pán, nebyl též poskytl rad.
Hrdina tento, jenž odvodil z Šternberka vznešený původ,
k zástupům občanů svých pozdvihl takový hlas:
»Daleko snazší je odtud nám zahnat nepřátel voje,
než rukou chvějící nést tíživost otrockých pout.
Seberte nanovo tudíž své síly a stateční buďte,
divokých nepřátel roj zaženem od města v dál.«
Poslechnou návrhu; mužně pak vzavše na sebe zbraně,
v noční mlčící čas napadnou nepřátel šik.
V pořádku určeném předem své čty Jaroslav vedl,
srdnatý Aiakův vnuk, tak se hnal kupředu v seč;
sotvaže s úsvitem zářivá Aurora povstala s lože,
sotvaže zábleskem svým Jitřenka hlásala den,
branami útočné šiky v nepřátel tábor se draly,
zatím co v hlubokém snu strašlivý nepřítel spal.
S úspěchem zbraněmi napadli divokých neřátek hordy,
v útěku tatarská sběr úprkem dala se v let.
Jaké to slávy a jakého věhlasu Olomouc sobě
dobykla, zasáhši tak vítězně rukou svou v boj!
Neboť zbavila velkého strachu ostatní města
tím, že až v severský kraj zahнала tatarský lid.
Řekli jsme, v severní části že výše zdvihá se město
patříc tak s pahorku v dál na luhy v okolí svém.

Palác olomouckého Biskupa.

Na tomto pahorku založil biskup Stanislav Turzo,
zbožnosti milovný muž, velký a nádherný dům.
Poněvadž za dobu vratkého života neskončil stavbu,
nedostavěno zde dílo své zanechal stát.
Proto biskup Jan Doubravský s velikým nákladem nyní,
zdobí a buduje dům, zdvojuje stavební spěch.
Kdykoliv popatřím na jeho stěny a věžaté střechy,
nebo až k nebesům zrak upírám na jeho krov,
prostě to nelze zváti jen dům, nýbrž nádherný palác,
(v nitru si začasť tak přiznati musím to přec,) tolik má nádherných komnat, sevřených obloukem klenby,
světnic a síní má též nad palác sluneční víc.
Odtamtud daleký výhled je příhodný laskavým Musám,
dole se rozkládá les, rybníky, louky, síť řek.
Bělostné krávy jak sníh zde zuby spásají trávu,
zabloudí často i tam kročeje mečících stád;
když je pak palčivá přepadne žížeň, zamíří k řekám
běhutým, které kams v dál unáší chladivý proud.
Biskupský tento též palác krásí lidnaté město,
ve kterém Charitky dlí, bohyně pieridské též.

Marchia fluvius.

De circumfuso quid dicam flumine? cujus
Cum video vitreas currere, miror aquas.
Vix ita Pannoniae decorat formosa Viennae
Moenia, caeruleis frigidus Ister aquis.
Ornat ut Olmicii muros uberrimus amnis
Marchia, qui geminis moenia findit aquis.
Montibus excelsis, atris et scandit ab antris,
Hincque per ambiguos cornua torquet agros.
Scinditur inque duas partes lapsurus in Urbem,
Pictaque cum portis moenia pulsat aqua.
In varios usus homines depromere lymphas
Possunt, et liquidis membra lavare vadis.
Cujus conficiunt sapidum de flumine potum,
Dum lupulum miscent, et tua dona, Ceres.
Balnea sunt etiam ripas ad fluminis altas,
Hic ubi sudores foemina, virque lavant.
Amnis in excelsoque molae stant margine structae,
Conteritur saxis in quibus alma Ceres.
Inferiusque domus bibulam facit una papyrum,
Fluminis argentes sola stat inter aquas.
Ast ubi praecipiti cursu descendit ab urbe
Marchia, non duplici labitur inde vado.
In se sed rediens piscinis dividit undas,
Hinc et hinc austriacas cornua flectit aquas.

Laus Urbis a clementia coeli.

Urbe hac praecipue coeli clementia regnat,
Civibus et cunctis aura benigna favet.
Aedificata loco quoniam sua (testa!) tecta salubri
Urbs habet, in duris estque locata petris.
Tabe venenata viciatos non capit austros,
Pestifero est morbo nullus in Urbe locus.
Spiritus hanc afflat ventisque salubribus Urbem,
Rarius hinc illi pestis acerba nocet.
Invenies illic canos incedere cives,
Nestora longaeum qui superare queant.
Quod si quando nocens saevit per corpora morbus,
E media validos urbe rapitque viros,
Arte Machaonia claros sacer ordo Senatus
Nutrit, in hos sumptus et facit eximios,
Languida consilio celeri qui corpora curant,
Et facili pellunt arte venena procul.
Sunt ibi namque domus certae, quae pharmaca vendunt,
Has videt in lato turba profana foro.

Řeka Morava.

O řece, která je ovíjí, co měl bych zpívati? Její
spatřím-li průhledný tok, dívím se záplavě vod.
Stěží takovým půvabem hradby panonské Vídně
Hister sinavých vln zkrásluje proudem svých vod,
jakým zdi olomoucké Morava, mohutná řeka,
městský jež proráží val, vodstvem v svých ramenech dvou.
Z vysokých valí se hor a od temných lesnatých strání,
potom však v zákroutech jde pláněmi bahnitých niv.
Do dvou pak ramen se štěpí, když dále ke městu spěje,
do pestrých hradeb i bran naráží šplíchtotem vln.
K účelům různým zde mohou si lidé nabrati vody,
omýti údy svých těl tam, kde je plynoucí brod.
Z vody té řeky též občerstvující dělají nápoj
tím, že se přimísí chmel v obilný Cereřin dar.
U říčních vysokých břehů jsou také zřízeny lázně,
ve kterých žena či muž smývají denní svůj pot.
Na strmém okraji řeky se do výše zvedají mlýny,
kameny semelou v nich laskavé Cerery plod.
Po vodě níže dům jeden vyrábí žíznivý papír,
— v řečišti samotén ční uprostřed chladivých vln.
Avšak jakmile překotným tokem opustí město,
jediným korytem jen Morava valí se vpřed.
Do sebe však se vracejíc s rybníky dělí své vody,
poté dál do jižních stran obrací zákruhy vod.

Chvála města pro mírné podnebí.

Ve městě našem obzvláště mírné podnebí vládne,
lahodné ovzduší zde k duhu jde měšťanům všem,
poněvadž město vybudovalo na místě zdravém
všechny příbytky své na tvrdém podkladě skal.
Nemají přístupu větry nasáklé výparem jedů,
rána morová též do města nenajde vstup.
Ovzduší provívá město stále jen zdravými vánky,
zřídka kdy zavítá sem nákazy protivný dech.
Uvidíš onde šedivých měšťanů bráti se zástup —
lze i Nestorův věk řadou let překonat jim.
Jestliže škodlivá nemoc někdy přec v tělech tam řádí,
po městě ze středu rvouc muže i mohutných sil,
machaonovským uměním proslulé vědce zde senát
posvátný živí a jim nákladný skýtá též plat;
tito pak kvapně svou radou těla ochablá léčí,
obratným uměním svým zaženou nákazu v dál.
Jsou zde též domy, jež na prodej mají léčiva vhodná,
na širém náměstí hned vidí je přítomný dav.

Quarum magnificas cuperem describere laudes,
Ex quibus hospiciū saepe dat unae mihi!
Ni mea mens jubeat coeptos urgere labores,
Extra me quoniam currere Septa vetat.

Curia.

At nihil inter opes Urbis tam nobile splendet
In medio, sicut curia structa foro.
Quam, quo commemorem, dubito nunc carmine, quave
Laude feram? laus est haec operosa nimis.
Curarum domus est, sanctoque venusta Senatu,
Maritique videt proxima templa sacri.
Cujus et aërius gemino cum culmine vertex
surgit, et excelsum tendit ad astra caput.
Tecta colorati lateres sublimia claudunt,
Effigiesque sua curia fronte gerit.
Qua patet ingressus duplex gradus altus habetur,
Partibus ambabus praebet apertus iter.
Una parte solet sapiens intrare Senatus,
Judicium debet cum celebrare sacrum.
Posteriore gradu transit non nobile vulgus,
Distribuit merces hac quia parte suas.
Lata pavimentum circum se curia spectat,
In medioque patens arca (area!?) strata loco est.
Libra ubi ferratis pendet suspensa catenis,
Venalesque suo pondere pensat opes.
Intus convexa surgunt testudine structa
Atria picta suis sunt et imaginibus.
Ast ubi justorum subsellia splendida patrum
Auratis trabibus condecorata nitent:
Illic justitiae sedes sanctumque Tribunal,
Quod solet insontes saepe juvare viros.
Sontibus horrendum propter patrata videtur
Crimina, namque malis parcere jure nequit.
Parte verecundus sedet ex utraque Senatus
cum justas voces ordine ferre solet.
Impositosque suis humeris fert ille labores,
Quales non fortis ferer valeret Atlas.

Turris ad Curiam.

At super auratas aedes altissima Turris
Eminet, et pinnis nubila celsa ferit.
In qua custodes vigilant sub qualibet hora,
Ne noceat rapido Mulciber igne ferox.

Nádherný chvalo zpěv na ně bych z duše skládati dychtil,
— častokrát jeden ten krov za hosta přijme mne rád! —
kdyby mě mysl má neobracela k začaté práci,
neboť mi zákaz je dán vybíhat přes její mez.

Radnice.

Nic však mezi městskými stavbami není tak skvělé
jako je radnice, jež uprostřed náměstí ční.
Váhám teď — nač o tom mluvit? — jakými verši a chválou
mám ji zahrnout as? Úkol ten nad síly mé.
Dům ten, jsa starostu plný a Radou posvátnou lepý,
z blízkosti nevelké zří svatého Mořice chrám.
Jeho dvojité témě, pnoucí se k obloze vzhůru,
hlavou zvedá se svou k sousedství zářivých hvězd.
Křídlice pestrobarevné střechu vysokou kryjí,
v průčelí radničním zříš řadu ozdobných soch.
K hlavnímu vchodu se dvou stran schodiště do výše vede,
radnice s obou dvou stran k volnému průchodu zve.
Se strany jedné sem moudrý senát vchází v radu,
kdykoliv pronésti má vážený posvátný soud.
Zadním pak vchodem lid neurozený prochází dovnitř,
protože sem v tuto část přináší výrobky své.
Mohutnou radnici dokola rozlehlé dláždění vroubí,
uprostřed nádvoří zříš — přístupno každému jest.
S železných řetězů dolů tam liberní závaží visí,
zboží, jež prodejně jest, jeho zde odváží tíž.
Uvnitř pak zvedá se nástropní klenba lomená umně,
malbami obrazů též každá je zdobena síň.
Tam, kde otcové přísní v nádherných lavicích sedí,
mnohý tam zlacený trám leskem svým přizdobil strop.
Toto je tribunal, spravedlnosti posvátné sídlo,
před kterým nevinný muž často se dovolá práv.
Vinníkům strašným se zdá, neb spáchané zločiny trestá,
obzvlášť když soudcovský sbor po právu nešetří zlých.
Po obou stranách tu zasedá na soudě ctihodný senát,
kdykoliv zdvihne se hlas hájící patřičný řád.
Na svých ramenou nese obtíže takových prací,
jakých by nesnesl tíž Atlas mohutný sám.

Radniční věž.

Nad sídlo zdobené zlatem věž převysoká se tyčí,
do oblak závratných až vbodá svůj zpřimený hrot.
Za kterékoliv hodiny na věži hlídají strážci,
Tavitel divý by vráz požárem neztropil škod,

Aut sua furtivo tentoria milite figat
Hostis, ut eximias tolleret urbis opes.
Est quoque tibicen sociis cum quattuor illic,
Argutis, cives exhilaretque sonis.

Horologium.

Inferius monstrat certas properantibus horas,
Quae stat in ambigua lubrica Sphaera rota.
Effigies adstant circum, temoneque recto
Anni demonstrant ordine cuique dies.
Curia, quid multis opus est? Capitolia vincit,
obscuro quae sunt inveterata situ.

A frequentia Mercatorum.

Haud decet ut taceum, celebris quam mercibus urbs sit,
Quamque frequens illic advena vendat opes.
Quo mercatores variis de partibus orbis
adveniunt, merces aere locantque suas.

Olomucii nundinae ter in anno.

Ter tamen ingressus liber fit quolibet anno
concessae pacis cum dare signa solent.
Ingens Urbis honos est, et Spes maxima lucri,
Confluit e varia cum regione cohors,
Huc quia conveniunt veteres sub tempore amici,
Antiquae renovant pignus amicitiae.
Illuc Ungarica veniunt tellure coloni,
Divitias portant curribus inque suis,
Et de Sarmatica pingues regione Poloni,
Pellentes multos longa per arva boves.
Vicina apparent etiam de gente Boemi,
Pragenses illic inveniuntur opes.
Institor Austriacis merces de finibus amplas
advehit, e Veneta quas prius urbe tulit.
Invenies illic, quas dat Germania merces,
Gallica quas tellus, Anglica quasque plaga.
Et quis dinumert populos, gentesque remota
Quae veniunt illuc, difficilique via,
Namque celebre forum magnas videt undique turbas,
Quas hominum nemo dinumerare potest.
Millia tot capitum, quot lucida sidera coeli,
Quae vendunt et emunt, pactaque conficiunt.
Hic audire potest Strepitus, et murmura vulgi,
Maternis verbis, Teutonicoque sono.

anebo nepřítel kradí nerozbil vojenských stanů,
aby mu nepadla v lup skvělého statku ni část.
Nahoře také je trubač se čtyřmi zručnými druhy,
aby ty, kdož dole jsou, pobavil zvuk jejich trub.

Orloj.

Niže se točící Sféra, v dvojitém kruhu vpřed sune,
naměří vždy přesný čas — i když máš nejvyšší chvat.
Sošky pak okolo stojící každému tyčinkou přímou
pořadem ukáží den, jež roční přivedl běh.
Radnice — třeba tu slov? — se nad Kapitolum pyšní:
chabá výstavnost tam zvetšela před věky už.

Množství kupců.

Nelze mně zamlčet, kterak je tovary proslulé město:
cizinců nesčetný dav přiváží zboží své sem.
Kupci se do města sjíždějí z prérůzných světových končin;
povinnou splativše daň zboží své vyloží v krám.

Tři výroční olomoucké trhy.

Každého roku však třikrát svobodně vcházeti smějí,
mají-li průkazy jen, které jim povolí vstup.
Nadchází městu čest významná s ohromnou nadějí na zisk,
jakmile z rozličných žup pestrý se stéká sem roj,
protože přátelé dávní tu v tento čas sejdou se opět;
schůzka ta osvěží jim starého přátelství cit.
Z uherské země až lidé se sjíždějí v Olomouc hojně,
bohatý majetek jim přiváží v nitru svém vůz,
z dalekých sarmatských končin Poláci, zjevy to statné,
přes pole množství svých stád ženouce z dalekých míst.
Ze země sousední také se dostaví početní Češi,
pražské tu výrobky též v hojnosti nalézti lze.
Překupník z rakouských zemí sem dováží nádherné zboží,
které mu poskytl však dříve už benátský trh.
Nalezneš tady tovary nejen z germánských končin,
ale též galská jež zem, anglický vyrábí kraj.
Kdopak by podati dovedl výpočet národů, kmenů,
které se scházejí zde, přemohše nesnáze cest,
neboť lidnaté náměstí spatřuje odevšad davy,
avšak roztrádit je sotva kdo dovedl by.
Těch, kdož tu kupují, smlouvají, umluví prodej a obchod,
tolik je tisíců hlav, jako je zářivých hvězd.
Všude tu slyšeti můžeš hukot a hlucení lidu,
v mateřskou mísí se řeč mluvy též německé zvuk.

Sicut vere novo, cum grex densissimus exit
Conglomeratus apum, prataque picta petit:
Frondebis arboreisque sedet, lenique susurro
Defessis somnos suadet inire leves:
Sic hominum Strepitus resonat, sic murmur in urbe,
Contractus quando garrula turba facit.
Carmine templorum modicas depromere laudes
Mens jubet, et versus claudere fine brevi.
Plurima sunt, altas quae templa cacumine nubes
Tangunt, Olmicium condecorantque suum.

Templum D: Mauritii.

Ut jam de reliquis taceam; memorabile templum
Non procul a celebri statque nitetque foro.
Mauritio sacrum, saxo structumque refecto,
Ad cuius turre cornua stantque duae;
Una gerit moles, sonituque sonantia magno
Aera, sed alterius frons ad aperta manet.
Innumerae effigies in templi partibus haerent,
Sanctorum facies angulus omnis habet.
Stant et ad insigneis altaria crebra columnas,
Et sunt ornatu singula tecta suo.
Cingitur expansis paries a fronte tapetis,
Quae gens assueta Belgica texit acu.
Cornibus in templi mediis altare supremum
Stat, gerit immanes arcaque summa viros.
In medio genitrix vultu stat diva sereno,
In manibus puerum nutrit, habetque suis.
Mauritiusque suos tollens ad Sydera vultus,
Proximus ad dextram, stat niger, arma ferens.
Vencesilaus item stat dux a parte Sinistra,
In clipeis aquilas gestat utraque manu.
At facunde Simon, verbi praec(c)oque(!) diserte,
Stat procul haud illinc structa cathedra tibi:
Qua facis ad populum sacros persaepe lepores,
Instituisque rudeis in pietate viros.
Organa crustatae pendent sub fornicis arcu,
Vocibus et variis concomitantur aveis.

Schola ad templum D: Mauritii.

Non procul a templo domus aedificata Minervae
Stat celebris, multos discipulosque fovet.
Discit Apollineas artes ubi docta juvenus,
Imbibit et mores cum pietate sacros.

Jako když s příchodem jara vyletí nejhustší roje
v chumáč se shluknuvších včel, spějících do pestrých luk,
potom zas zapadnou do větví stromů a bzukotem jemným
na víčka znavená hned přivábí lehoučký sen:
takto zde zaznívá hukot těch lidí a hlučení v městě,
jakmile sjednává lid v štěbetu úmluvy své.
Nitro mne pudí opěvovati též nádheru chrámů —
to už můj prostičký verš bude mít nedlouhý sled.
Přečetné chrámy sahají do mraků hřebenem střechy,
ony též v Olomouc svou vnášejí nemálo zdob.

Chrám sv. Mořice.

Pominu ostatní: pamětihodný však nablízku kostel
opodál náměstí ční, zdaleka plá jeho lesk.
Zasvěcen Mořici, zbudován z kamenů opracovaných, —
u rohů dvou se mu pne vždy jedna veliká věž.
V jedné z nich visí ohromné zvony znějící mocně,
druhé vrcholek však, nehotov do nebes ční.
V chrámové oblasti hustě se tyčí nesčetné sochy,
odkrývá každičkový kout světců přemnohých tvář.
U sloupů mohutných opírají se oltáře četné,
každý vybaven jest příznačnou ozdobou svou.
Koberci zavěšenými je zastřena průčelní stěna,
uměle belgický kmen dovednou jehlou je stkal.
Mezi oběma konci je postaven nádherný oltář,
na vrchu oltáře pak velikých postav je tłum.
Uprostřed Rodička boží tam stojí s přejasnou tváří,
chovajíc na rukou svých synáčka živí jej též.
Napravo černý Mořic, své zraky zdvíhaje k hvězdám,
nejblíže přistoupil k ní oděn jsa plně v svou zbroj.
Václav též kníže zas po levé straně k nim se tu druží,
v obou svých rukou má orlice vtepané v štít.
Výřečný Šimone, který jsi výmluvný hlasatel slova,
(kazatelna Ti ční opodál v chrámovou loď);
Odtud přečasto k lidu slova posvátná hlásáš,
abys v zbožnosti tak poučil hrubý též dav.
Pod klenbou z žebroví oblouků ohromné varhany visí:
v píštalách šveholí hlas ptačích jak hrdélek zvuk.

Škola u chrámu sv. Mořice.

Nepřiliší daleko stavěna u chrámu budova stojí,
proslulý Minervin dům, chodí tam nejeden žák.
Apollonovým tam uměním učí se vzdělaná mládež,
do svých tam přijímá žil zbožnost i šlechtný mrav.

Illa Senatorum sumtu sustentat alumnos,
Ex quibus A(e)onidum (!) grex sacer haurit opes.

(Laska).

Ludus et alter adest urbis post moenia prima,
Estque frequens clario non minus illi choro.
Omnia si justis commendem templa Camoenis,
Haec quibus Olmicii condecorantur opes,
Cresceret in magnum mea commendatio librum,
Lector et Historicum dicere posset opus:
Plurima praetereo, reliquis laudanda relinquo
Ingeniis, quorum plus sacra Musa favet.

Conclusio.

Accipe nunc breviter scriptas, urbs incluta, laudes,
Parva voluntatis Signaque nosce meae.
Exiguis etiam coelestia numina gaudent
Muneribus, si sunt tradita mente pia.
Sic quaecunque fero tu suscipe fronte serena,
Et tua perpetua fama superstes erit.

FINIS.

Z příkazu otců jsou tu i chovanci na městský náklad,
posvátná družina Mus nových z nich načerpá sil.

(Lazce.)

Další ještě škola pak leží hned za první hradbou,
do ní dochází též neméně věhlasný sbor.
Kdybych však případným zpěvem měl vychválit veškeré chrámy,
kterými Olomouc dnes honosně zdobena jest,
tu by můj chvalozpěv dosáhl rozměrů veliké knihy,
čtenář pak mohl by zvat dílo mé historií.
Přemnohé pomínou mlčky, jiným to k chválení nechám,
kterým snad laskavost Mus dopřála nadání víc.

Závěr.

Přijmi teď, proslulé město, krátce vypsanou chválu,
z úsilí poctivých snah na dobrou vůli mou sud'!
Z maličkých dáreků, jak známo, také se nebeská božstva
radují, jestliže jen pobožná mysl je dá.
Pročež, ať cokoliv přináším, přijmi to s radostnou lící:
sláva tvá neklesne v zmar — spíš bude na věky kvést.

KONEC.

Breve encomion Olomucii metropolis . . .

Z první polovice XVI. st. zachovaly se nám tři chvalozpěvy na Olomouc: doktora Jiřího Sibuta z r. 1528, olomouckého rodáka Štěpána Taurina (Stieröxla) z r. 1519 a shora uvedené Encomion od Šimona Klatovského z roku 1549.

Báseň Simonova obsahuje nejlepší popis města z této doby a jest zároveň ukázkou činnosti jednoho z olomouckých humanistů.

O básníkovi samém nevíme mnoho; ani mezi rektory školy mořické v Olomouci se neuvádí. Jeho přídomek Glatovinus vykládá prof. V. Prasek,¹⁾ jakoby Šimon pocházel z Kladska a ne z Klatov. Jistě jest však správnější K l a t o v s k ý již pro kmenotvornou příponu —ov— a také proto, že adjektivum od jména Kladsko, Glaciz by znělo »Glaczensis«. Básník byl dobře obeznámen s předními muži v Olomouci. Dosvědčuje to předně věnování básně purkmistru Jeronýmu Krčovi,²⁾ dále se autor zmiňuje pochvalně o doktoru Šimonovi jako výborném kazateli u sv. Mořice³⁾ a přiznává, že bývá častým hostem u jednoho z lékárníků na náměstí.⁴⁾

Báseň Šimona Klatovského vyšla tiskem u Jana Gunthera v Prostějově r. 1550 a sám Šimon se označuje v titulu knihy jako rektor školy prostějovské.

Zajímavé jest, že v této době (r. 1548) bylo vydáno v Prostějově tiskem »Naučení krátké obojí řeči, německé a české« od Ondřeje Klatovského.⁵⁾ Ondřej Klatovský dosáhl r. 1524 v Praze bakalářství a stal se školním mistrem; domohl se i šlechtictví s přídomkem z Dalmanshorstu, r. 1547 byl dokonce purkmistrem na Starém Městě Pražském a zúčastnil se vzpoury proti císaři Ferdinandovi. Byl vypovězen ze zemí českých, ale dosáhnuv milosti, směl provozovati svou živnost na Moravě a podle domněnky Praskovy usadil se též v Prostějově.

Mezi oběma Klatovskými jest nápadná shoda: oba učitelé, oba spisovatelé, stejného příjmení, v tutéž dobu a v témže městě, lišící se

¹⁾ Prasek Vincenc, K dějinám škol Olomouckých, v Programu českého gymnasia v Olomouci za rok 1900/01, str. 34.

²⁾ Jeroným Krč byl purkmistrem v letech 1546/47, 1549/50, 1554/55 a 1556/57. Dr. H. Kux, Verwaltungsgeschichte der Stadt Olmütz, str. 201 a 202.

³⁾ Pravděpodobně Dr. Šimon Rosentritt, kanovník a farář od sv. Mořice, který se vyskytuje jako majitel domu v knihách městských lozunků a který zemřel 1/5 1551.

⁴⁾ Na náměstí Horním byly sice lékárny dvě, ale jest pravděpodobnější, že přítelem Enniovým byl vynikající měšťan Jan Kučera z Hradečné, majitel lékárny čp. 433 (kavárna Rupprechtova, dnes Národní).

⁵⁾ V. Prasek, K dějinám škol Olomouckých, Program českého gymn. v Olomouci 1902/03, str. 14—15.

pouze křestním jménem. Při důležitosti jmei. křestních, která se v této době tak snadno nezaměňovala, nelze pomýšlet na nějaký omyl a identitu osoby, spíše bylo by možno hledati zde jiný vztah: snad otec a syn?

Jak byl básník obeznámen s městem samým, ukazují podrobnosti, o kterých se v básni zmiňuje: popis radnice, popis vnitřku kostela sv. Mořice, Horního náměstí a j. Líčení jest pravdivé, neboť souhlasí s jinými prameny současnými až na některé humanistické hyperboly (domy z mramoru a pod.).

Jako vzdělaný humanista zná současné opěvatele jiných měst: Norimberka, Lipska a českého básníka Matouše Kolína z Chotěřiny.

Z dějepisců českých znal Ennius zejména Václava Hájka z Libočan. Jeho exkurse do dějin města (distichon 73 a násl.) líčí boje s Kumány a s Tatary ve shodě s kronikou Hájkovou a stejně zmateně: opěvuje nejdříve Přemysla, který zahnal tatarské, t. j. kumánské hordy Bělovy; leč tyto prý se vrátily,⁶⁾ pálily města a oblehly Olomouc, kterou zachránil Jaroslav ze Šternberka.

Báseň, jak ji předkládáme, jest čerpána z opisu v olomoucké universitní knihovně sign. st. F 6, nová 76. Tištěný originál nachází se ve dvorní knihovně vídeňské a opis není dnes možno srovnati s originálem. Zdá se však, že hesla po straně rukopisu v originále vůbec nejsou. Lze tak souditi z letopočtu bitvy s Tatary, kde je přepsán rok 1252 na 1242, neboť v době básníkově se ještě o roku 1241 nebo 1242 jakožto datu bitvy u Olomouce nevědělo. Také u odstavce o druhé škole olomoucké jest připsáno heslo postranní »Laska« (dist. 182). Tato druhá škola nacházela se však, jak správně píše Ennius »urbis post moenia prima«, ježto na Předhradí, kde byla druhá škola kathedrální, byla »altera moenia« a ne na Lazcích, kde bývalo 10—12 rybářských chalup. Z této marginálie vytvořil dějepisec olomoucký Jos. Vladislav Fischer nikdy neexistující školu lazeckou a od něho převzal chybný údaj Christ. d'Elvert.⁷⁾ Pravděpodobné chyby v textu jsou označeny zvolavníkem. Podle písma soudě, není rukopis universitní knihovny starší než z konce st. XVIII.

⁶⁾ Míneň Fischerovo odmítl již V. Prasek v Progr. čes. gymn. v Olomouci z r. 1900/01 str. 34.

⁷⁾ Také Pulkava píše, »dum . . . rursus advenissent«. Fontes rer. Boh. V, str. 143.

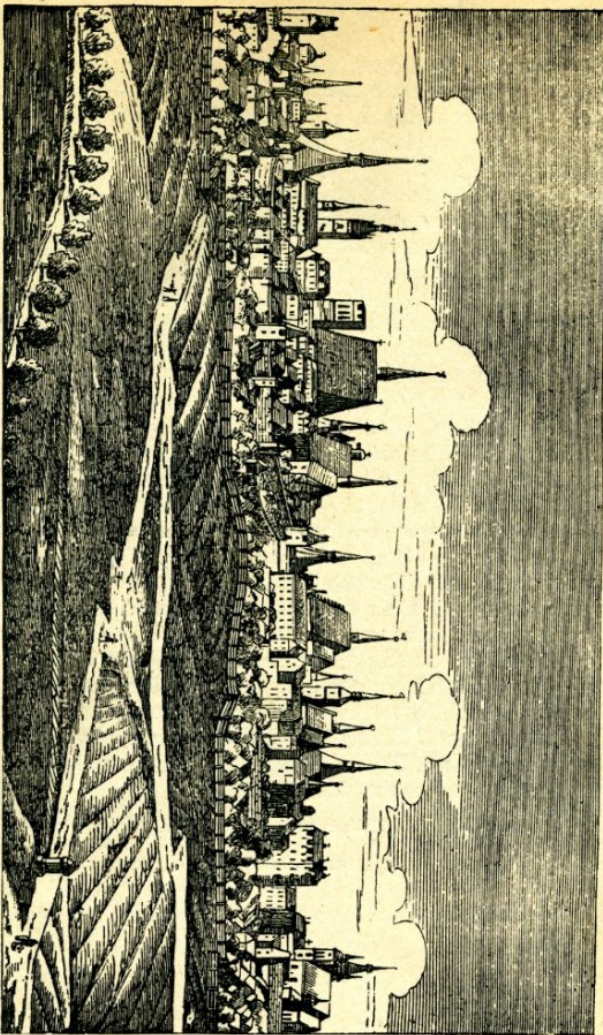

CHVÁLA OLOMOUCE.
 V Prostějově vytiskl L. P. 1550
 Jan Gunther.
 Překlad pořídil r. 1943
 Rostislav Bartoča
 Štít s orlicí na obálce kreslil
 Aljo Beran
 Titulní list nakreslil
 Stanislav Menšík
 Pro Ústřední národní výbor hl. města
 Olomouce
 vytiskla v počtu 200 číslovaných
 a 500 nečíslovaných výtisků
 Národní knihtiskárna Kramář a Procházka
 v Olomouci
 k Novému roku 1947.

OLMOUC L. P. 1593.

Kresba podle Zrcadla slavného markrabství Moravského od B. Paprockého.

19. Brána Dolní (dle A. V. Sembery), 18. Brána Prositřední čili Prosestějovská, 17. Kostel sv. Kateriny, 16. Brána Lio-
 velská, 15. Kostelík sv. Markéty na Dolním rínku, 14. Kostel sv. Blažeje, 13. Radnice, 12. Kaple sv. Cyrilla a Methoda,
 11. Kostel sv. Mauricha, 10. Kostel P. Marie na Bělidle, 9. Kostel sv. Michala, 8. Bránka židovská, 7. Nová brána,
 6. Kostel P. Marie, 5. Kostel sv. Jakuba a kostel Malý Boží, 4. Kostel sv. Petra, 3. Biskupský dům, 2. Kaple sv. Marii
 Magdaleny a kapli. děkanství, 1. Hlavní chrám sv. Václava na Hradě.

Štětík firmy R. Promberger v Olomouci.